

Upravišтво: Ljubljana, Puciničeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puciničeva ul. 5. — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje
iz Kr. Italije in inozemstva ima

l'Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:
Ljubljana, Puciničeva ul. 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja mesečno
L 2.50. — Za inozemstvo L 4.—.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Bombe na Tobruk in Mikabo

Uspešni napadalni sunki na odseku pri Uolkefitu — Eno sovražno letalo sestreljeno

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil
24. avgusta naslednje 446 vojno poročilo:

V Cirenaiki znatno delovanje topništva in
osnega letalstva na odseku pri Tobruku.
Skupine nemških letal so uspešno bombar-
dirale protiletalske baterije v trdnjavi ter
ladje v luci. Naša lovska letala so sestrelila
eno sovražno letalo.

Angleška letala so bombardirala Bengazi
in napravila nekaj škode.
V vzhodni Afriki novi sovražni letalski
napadi na postojanke pri Uolkefitu. Stalno
delovanje naših oddelkov, ki so izvedli na-
padalne sunke med sovražne postojanke.
V pretekli noči je kraljevo letalstvo bom-
bardiralo letališče v Mikabi na Malti. Iz-
bruhnilo je mnogo požarov.

rakale po strašnih cestah in mnogokrat
tudi v skrajno slabem vremenu, ki je naj-
hujši sovražnik za kolone, ki morajo pre-
hoditi tudi kratke odseke po strašnih ru-
skih puščah.

Nova razporeditev naših kolon se je iz-
vršila zelo hitro in že je prišlo tudi do
stika s sovražnikom. Na tej fronti so naše
patrole in naše topništvo pričele delova-
nje, ki se razvija z očitnim uspehom, ka-
kor se je prepričalo sovjetsko letalstvo,
ki je skušalo bombardirati nekatere od-
delke teh kolon. Od šestih letal, ki so se
pojaviła nad našimi četami, je naša pro-
tiletalska artiljerija sestrelila štiri. Dva
bombnika sta zgorela, dva lovca pa sta
se razbila na tleh.

Uspešni letalski podvigi

Operacijsko področje, 24. avg. s. Posebni
dopisnik agencije Stefani poroča:

Torpedna letala z nekega oporišča v
Egeju so zadela, kakor je znano, veliko so-
vražno torpedovsko na odprtem morju pred
Aleksandrijo. Posebni vojni dopisnik agen-
cije Stefani se je razgovarjal s poveljni-
kom torpednih letal, ki je izjavil, da je
podrli do Aleksandrije s patrolo Sparvie-
rov. Ko so letala križarila že nekaj časa
nad tem pasom, so bila opozorjena na so-
vražno pomorsko skupino treh velikih tor-
pedovk. Izstreljeni torpedi so zadeli ladjo
vrste »Keith«, ki se je ustavila, na njej
pa so se pojavili požari. Akcija se je iz-
vedla nenadno in napad je olajševala me-
gla. Torpedna letala so bila brez uspeha
napadena na povratku od dveh angleških
dvomotornikov vrste Blenheim. Vrnila so
se nepoškodovana na oporišče. Prejšnji
dan je ista skupina torpedirala veliko pe-
trolejsko sovražno ladjo, omenjeno v poro-
čilu št. 343, ki je vozila gorilne snovi iz
Haife v Aleksandrijo. V okviru uspešnega
delovanja fašističnega letalstva v vzhodnem
Sredozemlju je bila izvedena tudi uspešna
akcija na Famagosti, omenjena v poročilu
št. 444. Napad je izvedla skupina Alcionia.
Razni parniki, ki so bili usidrani v prista-
nišču Famagoste, so bili zadeti z eksplo-
zivnimi bombami. Velik transportni čoln
se je vžgal in potopil. Tudi skladišča v
pristanišču so bila večkrat zadeta in za-
žgana.

Bombe su Tobruk e Micabba

Efficaci puntate offensive sul settore di Uolkefit — Un
aereo nemico abbattuto

Il Quartiere Generale delle Forze Armate
comunista in data di 25 agosto il seguente
bollettino di guerra n. 446:

In Cirenaica, sul fronte di Tobruk, note-
vole attività delle artiglierie e della avia-
zione dell'Asse. Formazioni aeree germaniche
hanno efficacemente bombardato batterie
contraeree della piazza e navi alla fonda.
La nostra caccia ha abbattuto un apparecchio
nemico.

Velivoli britannici hanno bombardato Ben-
gasi causando qualche danno.

Nell'Africa orientale nuovo incursione di
aerei avversari sulle posizioni di Uolkefit.
Attività costante dei nostri reparti che han-
no eseguito puntate offensive contro le linee
nemiche.

La scorsa notte unità della Regia Aero-
nautica hanno bombardato l'aeroporto di
Micabba (Malti) provocando numerosi in-
cendi.

Uspešno sodelovanje italijanskih čet na vzhodni fronti

Z ukrajinske fronte (italijanski odsek),
24. avg. s. Posebni dopisnik agencije Ste-
fani poroča:

V akciji na dolnjem Bugu, ki je odlo-
čila usodo Nikolajeva, kakor smo svoj čas
poročali, so sodelovale tudi motorizirane
kolone italijanskega ekspedicijskega zbro-
ra, ki je uspešno prispeval k odličnemu
uspehu zavezniškega orožja. Italijanski
oddelki so od prvega trenutka, ko so pri-
šli v stik s sovražnikom, pokazali izreden
borbeni duh. Od prvih spopadov so se
naše kolone tako zadržale, da so zmago-
vito zaključile akcijo, ki jim je bila po-
verjena in ki se je razvila v najvažnej-
ših in najtežjih odsekih v toku spodnjega
Buga. V teku teh akcij so naši oddelki
zadali sovražniku hude izgube. Uničili so

mu veliko količino vojnega materiala,
med drugim pet tankov velike tonaže. V
tej zmagoviti akciji so dali naši vojaki
svoj prvi krvni delež na ruski zemlji v
protiboljševski vojni. Plemenita kri
je namočila obrežje Buga, katero je zdaj
osvojevalno boljševskega barbarstva, ki
je hotelo spremeniti tudi ime te Ukra-
jinec svetle reke, češ da Bug pomeni
Boga.

Po dokončani akciji ob Bugu so se na-
še kolone, ne da bi se odpočile, namenile
v nove dodeljene jim pasove. Premikalni
pohod s spodnjega Buga na novo fronto
se je odlikoval z natančnostjo premikanja
in popolnostjo v organizaciji. Samo v pe-
tih dneh so naše kolone prevalele nad
600 km. Poudariti je treba, da so čete ko-

Vesti z vzhodne fronte

Operacije se na vsej fronti nadaljujejo

Hitlerjev glavni stan, 24. avg. Nemško
vrhovno poveljstvo poroča:

V Ukrajini so zavzele nemške čete do se-
daj od sovražnika trdovratno branjeno mo-
stišče Čerkas. Severozapadno od Kijeva se
nadaljuje zasledovanje poraženega sovražni-
ka preko Dnjepra. Južno od Ilmenskega je-
zera so nemške čete porazile nasprotnika in
ga vrgle preko reke Njova. Ujetih je bilo
nad 10.000 sovjetskih vojakov in zajet šte-
vilen vojni plen. V Estoniji se boreče nem-
ške čete nadaljujejo s koncentričnim napo-
dom proti Revalu. Na obeh straneh Lado-
skega jezera od finskih zaveznikov s po-
sebnim junaštvom izvršen napad se uspeš-
no nadaljuje.

V Severni Afriki je bil 22. avgusta izvr-
šen napad nemških strmoglavcev na tobru-
ško luko posebno uspešen. Bombni zadetki
so izločili protiletalske baterije, uničili skladi-
šče municije in poškodovali več ladij. Boj-
na letala so v pretekli noči z dobrim uspe-
hom bombardirala zbirališče pri Marsa
Matruhu.

Sovražna letala niso niti podnevi niti po-
noči priletela nad nemško ozemlje. V času
od 22. junija do 23. avgusta je izgubilo an-
gleško letalstvo v borbah nad Anglijo, v
vodah okrog angleškega otoka in v severni
Afriki ter pri napadih na nemško in na za-
sedeno ozemlje skupno 1044 letal. Od tega
je bilo sestreljenih v letalskih bitkah 916
letal, 128 letal pa je sestrelilo topništvo vo-
jne mornarice. V istem času smo izgubili
127 lastnih letal.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 24. avg. s. Glavni stan finskih
oboroženih sil je sredi objavil naslednje
vojno poročilo:

V petek sovražno letalstvo nikjer ni
prodrla nad finsko ozemlje. Bombniki in
protiletalsko topništvo so sestrelili tri so-
vjetska letala. V osrednji Finski so se fin-
ske čete polastile šest sovražnih balonov,
o katerih ni bilo mogoče doznati, od kod
so prišli. Skupine finskih letal so uspešno
bombardirale skladišča v Vzhodni Kareliji
ter sovražne zbirajoče se oddelke.

Med Ilmenskim in Ladoškim jezerom

Berlin, 24. avg. DNB poroča, da je bilo
več tisoč ruskih vojakov ujetih v borbah,
ki so se zadnje dni razvijale na področju
med Ilmenskim in Ladoškim jezerom. Ne-
ka nemška patrola je ujela 145 sovjetskih
vojakov. Razdejala je neko utrdbo. Sov-
jetske izgube so na tem odseku mnogo
večje, kakor pa je število ujetnikov. V teh
bojih je bilo zaplenjenih tudi 170 tankov
in 210 topov.

Bombe na Murmansk

Berlin, 24. avg. s. Nemška letala so
uspešno napadla luko Murmansk ob Le-
denem morju. Z bombami so zadela večje

število skladišč, vojnih potrebščin in dru-
gega.

Kekisalmi v razvalinah

Helsinki, 24. avg. s. Finske čete so pro-
drle v Kekisalmi. V njem so našle veliko
razdejanje. Vsa poslopja so bila z dina-
mitom pognana v zrak ali zažgana. Le dve
ali tri zasebne stavbe še stoji sredi ru-
ševin v središču mesta. Tudi na periferiji
je še celih nekaj hiš.

Obroč okrog Odese

Bukarešta, 24. avg. s. Rumunsko vrhov-
no poveljstvo je objavilo naslednje 7. voj-
no poročilo:

Največje mesto na jugu Rusije Odese
je popolnoma obkroženo od naših čet, ki
so se mu že zelo približale. Po hudi bo-
bi, ki je bila čestokrat zelo krvava, je
bila strta glavna sovražna obramba. Nem-
ške in rumunske čete so sedaj okrog
Odese v loku, ki je oddaljen le še 19 km
od mesta. Da bi vzdržal mesto ali vsaj
zadržal njegov padec, meče sovražnik v
borbo oddelke, ki so bili v naglosti se-
stavljani, mornarje, delavce, šoferje in
sploh ljudi vsake starosti. Mnogo jih pri-
haja na fronto neoboroženih in neoprem-
ljenih. Židovski komisarji jim groze z
revoluciji. Zato se Rusi bore do smrti.
Utrjeno področje, ki so ga boljševiki gra-
dili 10 let in za katerega je bilo izdanih
10 milijard rubljev, je padlo. Vse trdnja-
ve ob Dnjestrju so v naših rokah. Na sto-
tine bunkerjev, ki so bili močno oboro-
ženi s topovi in strojnimi, je bilo v na-
sliko zavzetih in razdejanjih. Zaplenjenih
je bilo mnogo vojnih potrebščin. Ujetih
je bilo na tisoče sovjetskih vojakov. Za-
ključna borba, ki naj prežene sovražnika
iz mesta, bo kmalu končana.

Na Baltskem morju

Berlin, 24. avg. s. Pri poslednjih ope-
racijah v vodah vzhodnega Baltskega mor-
ja so lažje nemške mornariške sile naletele
na sovjetske rušice in izvidniške ladje ter
jih z ognjem iz svojih topov razpršile. Tri
sovjetske transportne ladje, ki so jih od-
vedli iz neke luke v Finskem zalivu, so
naletele na mine in so se potopile.

Na Črnem morju

Berlin, 24. avg. s. Nemške letalske sile
so v vodah vzhodno od Krima napadle so-
vjetske ladje. Neka 10.000 tonska transpor-
tna ladja se je vnela, neka druga 3000 ton-
ska ladja se je ustavila in močno nagnila
na stran. Verjetno se je pozneje potopila.

Žrtve v Moskvi

Rim, 24. avg. s. Angleška polslužbena
agencija je objavila vest iz Moskve, da je
bilo v teku 24 nemških letalskih napadov
na sovjetsko glavno mesto ubitih 738 ljudi.
444 jih je bilo nevarno, 2000 pa lažje ra-
njeno.

Odmev nemških zmag

Berlin, 24. avg. s. Nemški tisk komentir-
a vesti o velikem vtisu, ki so ga po svetu
napravili nemški podatki o izgubah, ki so
bile prizadejane sovjetskim oboroženim si-
lam. Posebno pozornost je v Nemčiji izval
članek londonskega tiska, ki priznava nem-
ške uspehe in ki dopušča, da bodo Nemci
dosegli zlasti na področju okrog Leningra-
da in v Ukrajini še nadaljnje uspehe. Rusi
sedaj že tvegajo, da bodo odrezani od Bal-
tskega morja in da bodo izgubili velik del
svoje težke industrije v donskem bazenu.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« opozarja
v zvezi s tem na obsodno rusko propaga-
ndo, ki bi rada s svojimi vestmi zakrila de-
janske neuspehe ruskih oboroženih sil. Med
temi propagandnimi vestmi je tudi vest, da
je bil Ribbentrop aretiran. Prav posebne
pa so vesti o velikih izgubah, ki naj bi bile
prizadejane Nemcem.

Krvav spopad z rusko konjenico

Berlin, 24. avg. s. Na srednjem odseku
fronte je prišlo do hudih spopadov med
nemškimi četami in sovjetsko konjenico.
V borbah je Nemcem uspelo obkoliti večji
del teh čet in jih uničiti. Na bojišču je
obležalo 4000 ruskih vojakov, nadaljnjih
3500 pa je bilo ujetih. Zaplenjeni so bili
104 topovi, 136 strojníc, 45 metalcev min,
mnogo avtomobilov in 1730 konjev.

New York, 24. avg. s. Severnoameriški
listi objavljajo vesti, da so Zedinjene dr-
žave poslale došle v Rusijo le nekaj duc-
atov letal namesto 1000 aparatov, ki jih
je Sovjetska zveza zahtevala kot prvo po-
siljko, da bi lahko dopolnila svoje letalske
oddelke, ki so imeli v zadnjih dneh velike
izgube.

Kako Rusi prikazujejo svoje izgube

Berlin, 24. avg. u. Kremelj je objavil
svoje posebne podatke o izgubah v do-
sedanji vojni na vzhodni fronti. Kakor
znano, je bilo v nemškem vojnem poro-
čilu predvčeršnjem ugotovljeno, da je
bilo 1.250.000 ruskih vojakov ujetih, za-
plenjenih in uničenih pa 14.000 tankov,
15.000 topov in 11.250 ruskih letal. Temu
nasproti je Lozovski postavil naslednje
podatke:

a) lastne izgube 700.000 mrtvih, ranje-
nih in pogrešanih, 5500 tankov, 7500 to-
pov in 4500 letal,
b) nemške izgube: 2 milijona mrtvih,
ranjenih in pogrešanih, 7000 tankov, 6000
letal in neko nedoločeno, a seveda ogrom-
no število topov in drugih vojnih potreb-
ščin.

Najbolj čudna je številka o človeških
žrtvah. Ruski podatki pravijo, da je bilo
250.000 mrtvih in pogrešanih ter okrog
450.000 ranjenih. Ujetnikov naj bi bilo
torej kar za devet desetini manj, kakor jih
je našleto nemško vrhovno poveljstvo.
Nemški politični krogi ugotavljajo, da
gre kar za precejšnjo za groteskno falsifi-
kacijo. Kar se tiče vojnih potrebščin, je

Posmrtno odlikovanje Bruna Mussolinija in njegovega brata Vittoria Mussolinija

Rim, 24. avg. s. Včeraj sta bili podeljeni
srebrni svetinji za vojaške zasluge pokoj-
nemu letalskemu kapetanu Brunu Mussoli-
niju ter letalskemu poročniku Vittoriju
Mussoliniju.

V utemeljitvi odlikovanja pokojnega Bru-
na Mussolinija je rečeno: Kot poveljnik
bombniške eskadrole je na čelu svojega od-
delka izvedel mnogo vojnih operacij ter je
trdno in z visokim borbenim duhom pre-
magal vse težave, ki so jih povzročale ne-
ugodne vremenske prilike in živahni odpor
sovražnika. S svojim drznim in pogumnim
zadržanjem ter viteško zavestjo dolžnosti
je bil zmerom za zgled posadkam vojnih
letal, ki jih je znal navdušiti in jim vlit

zaupanje, ki je bilo potrebno, da se dovrši
sleheri in tudi najbolj drzni podvig.

Odlikovanje letalskega poročnika Vito-
ria Mussolinija je bilo takole utemeljeno:
Kot oficir-pilot nekega bombnika je sode-
loval pri številnih napadih na važna so-
vražna oporišča. Pri tem je pokazal ne-
običajen pogum in vztrajnost. Pri tvega-
nih podvigih, pri katerih je naletel na hud
protiletalski odpor in na znatne lovske
sile, je vedno znova podajal dokaze svoje
spodobnosti, trdnosti in navdušenosti ter
je kljub najhujšim težavam dosegel svoj
cilj in uspešno dovršil naloge, ki so mu
bile poverjene.

La visita del dott. Göbbels in Italia

Roma, 24. avgosto. s. Accogliendo l'invito
del Ministro Pavolini, il Ministro della Pro-
paganda del Reich, dott. Goebbels, giun-
gerà a Venezia il 31 agosto, in occasione
della mostra internazionale cinematografica
e si tratterà in Italia alcuni giorni.

Obisk dr. Göbbelsa v Italiji

Rim, 24. avg. s. Na povabilo ministra
Pavolinia bo nemški propagandni minister
dr. Göbbels došel dn 31. avgusta v Be-
netke ob priliki mednarodne kinematografske
razstave. V Italiji se bo mudil nekaj
dni.

Iran bo branil svojo nevtralnost

Odločno sporočilo iranskega poslanika v Washingtonu — Nenadni odhod lorda Halifaxa v London

Berlin, 24. avg. s. Posebno pozornost je
v tukajšnjih političnih krogih vzbudila iz-
java diplomatskega zastopnika v Washing-
tonu, ki je izjavil, kakor znano, da je nje-
gova država odločena za vsako ceno braniti
integriteto svojega ozemlja in bi se
borila, četudi bi vedela, da ima nasproti
premočnega sovražnika.

Washington, 24. avg. s. Iranski poslanik
v Zedinjenih državah je imel, kakor znano,
razgovor z državnim tajnikom za zunanje
zadeve Cordellom Hullom, kateremu je iz-
javil, da bi se Iran odločno uprl slehernemu
napadu. Iranski poslanik je izjavil, da na-
merava njegova država ostati glede na se-
danji spor striktno nevtralna.

Nekateri politični krogi dovajajo v zvezi
z iranskim vprašanjem tudi nenadni odhod
lorda Halifaxa v London, kjer se je takoj
po svojem prihodu sestal s Churchillom
in drugimi osebnostmi. Potovanje lorda
Halifaxa v London je napravil globok vtis
na tukajšnjo javnost, ker je poteklo šele

nekaj dni, odkar sta se Churchill in Roose-
velt dobobra porazgovorila. Odločnost Ira-
na je napravila v Ameriki globok vtis in
slehera ruska ali angleška intervencija v
Iranu bi samo še bolj vznevoljila ameriško
javno mnenje. Predsednik Roosevelt je za-
radi tega v skrbih in vse kaže, da je s
posredovanjem Halifaxa opozoril angleško
vlado, naj odloži svoje načrte glede Irana.

Japonska želi jamstva glede dobav Rusiji

Tokio, 24. avg. u. Zastopnik tiskovnega
urada je včeraj izjavil novinarjem, da si
Japonska od Zedinjenih držav želi jam-
stva, da se noben ameriški bombnik, ki ga
bodo Zedinjene države dobavile Sovjetski
Rusiji, ne bo ustavil v Sibiriji. Japonska
je izrazila svoje skrbí sprico ameriških
dobav Sovjetski Rusiji preko Vladivosto-
ka. Pristavil je, da bi bilo mnogo manj
vzmirjenja, če bi se dobave šle po ka-
teri koli drugi poti.

Disciplinsko sodišče za ustaše

Zagreb, 24. avg. s. Uradni list objavlja
dekret o ustanovitvi disciplinskega sodišča
s sedežem v Zagrebu. Sodišče bo sodilo v
primerih disciplinskih prekrškov, ki jih za-
greše člani poglavitne garde, ustaške
milice in inspekcijski funkcionarji ustaš-
kega pokreta. Predvidene so kazni od iz-
ključenja iz ustaškega pokreta do smrtne
kazni. Sodišče, ki ga imenuje poglavitnik,
vestavljajo predsednik in trije sodniki. Na
sodbe tega sodišča ni priziva in samo po-
glavitnik jih more izjemoma omlilit ali raz-
veljaviti.

General Antonescu povišan v maršala

Bukarešta, 24. avg. s. Kralj Mihael je
imenoval državnega vodjo Jona Antonescu
za maršala. Na ta način ga je hotel odli-
kovati za zasluge, ki si jih je pridobil za
domovino. Odlikoval ga je nadalje z naj-
višjim rumunskim vojaškim odlikovanjem.

Zaplemba premoženja gospe Lupescu

Bukarešta, 24. avg. s. S posebnim dekre-
tom je bilo včeraj zaplenjeno vse nepre-
mično premoženje Helene Lupescu, lju-
bice bivšega kralja Karola. Njeno imetje
je prešlo v last države.

Smrt ameriškega generala

New York, 24. avg. s. General Chafes,
organizator in poveljnik ameriške oklopne
vojske, je po kratki bolezni umrl. General
Chafes je bil 57 let star.

Pomanjkanje petrolejskih ladij

New York, 24. avg. s. Vodstva petrolej-
skih družb so proučila položaj, ki je na-
stal z omejitvijo potrošnje bencina, poseb-
no v severno-vzhodnih obalnih predelih
Zedinjenih držav. Prišla so do zaključka,
da bo mogoče poskrbeti za civilne potre-
be bencina, če se število petrolejskih la-
dij ne bo še bolj zmanjšalo. Glede na ta
sklep so se sestali člani zveznega urada za
vojno proizvodnjo, da bi problem na novo
uredili.

Ponovna prepoved alkoholnih pijač

New York, 24. avg. s. V Zedinjenih dr-
žavah se je spet pojavil val prohibicijske-
ga pokreta. Mnogo politikov in listov se
zavzema za ponovno prepoved alkoholnih
pijač, ki jih v preveliki meri uživajo zla-
sti vojaki. Listi objavljajo, da je bilo sa-
mo v New Yorku letos aretiranih 15.000
ljudi zaradi pijanosti, v 1200 drugih se-
vernoameriških mestih je bilo aretiranih
492.000 ljudi.

O čem bo govoril Churchill

Berlin, 24. avg. u. Danes bo torej govo-
ril Churchill kakor vse kaže o velikih
stavah. V poslužbenih krogih zatrjujejo,
da so na zadnji seji vojnega kabineta ob-
ravnavali glavne odstavke njegovega go-
vora. Seje se je udeležil tudi poslanik Ha-
lifax, ki je prinesel iz Washingtona nekaj
posebnih informacij, ki mu jih je dal dr-
žavni tajnik Cordell Hull.

Med temi informacijami naj bi bila tudi
ta, da se je baje Stalin odločil počasaj li-
kvidirati komunizem odnosno ustvariti iz
njega izključno notranji politični sistem
in sicer na osnovi načrtov, ki sta jih sko-
vala predsednik Roosevelt in Churchill na
oklopnici »Prince of Wales«. Kakor znano,
spada ta načrt med onih zloglasnih osem
točk, ki so bile pozneje objavljene. Vsaka
država naj bi si svobodno izbrala režim,
kakršnega hoče, razen hitlerjanskega.

London in Washington sta v skrbeh

Rim, 24. avg. s. Londonski »Times« pri-
znava, da Nemčija sedaj že zelo resno
ogroža industrijske predele Rusije. Če bi
Nemčiji uspelo polastiti se teh predelov,
bi bila Rusija zelo oslabiljena. Nemčija bi
lahko rusko industrijo izrabila v svoje voj-
ne namene. »Times« tudi priznava, da je
brzina prodiranja osmih oboroženih sil
zelo velika.

Tudi v newyorških političnih krogih za-
sledujejo razvoj ruskega položaja z vedno
večjim pesimizmom. »New York Sun« iz-
javlja, da »ta London in Washington zbe-
v v skrbih glede na nadaljnji razvoj ope-
racij.

Radio na vzhodnem bojišču

»Popolo d'Italia« objavlja izpod peresa svojega berlinskega poročevalca zanimiv opis vloge, ki jo igra radio v nemškem načinu vojskovanja.

Strategija »žepov«, pravi dopisnik, ne terja samo nadčloveških naporov s strani oklepnih oddelkov in pehote, ampak tudi zahteva, da je glavni poveljnik nenehoma na čelu svojih čet. Brezlična postaja glavnega poveljnika je oklopni avtomobil, opremljen z močnimi napravami za oddajo in sprejem, ki omogočajo poveljniku nepretrgano zvezo z vsemi podrejenimi poveljstvi tudi kadar je napad v teku in mora biti poveljnik čim bližje pri polkih, ki naskakujejo. Vse panoge zamotane vojaške organizacije morajo biti v stalnem stiku z njim. Brez radia bi bila velika obkoljevalna gibanja povsem nemogoča. Bodisi, da se čete razširjajo, ko pričenjajo obkolitveni nastop, bodisi da sklepajo obroči ali da se morajo nepričakovano razvrstiti v štirikotnik in odbijati napad od vseh strani, zmerom je treba, da so poveljniku neposredno dosegljive.

Preden se operacija prične, živi ta v svojem stanovanem vozu. V enem oddelku tega voza je vojaška postelja, toaletna mizica in majhen pisalnik. V sosednjih oddelkih spita načelnik glavnega štaba in prvi pribočnik. Iz tega premakljivega urada izidejo načrti za napad.

Ko napoči dan X. prispe poveljujoči general v svojem naglem vojaškem avtu prvič na osrednjo točko napadalnih operacij. Težka oklepna radijska postaja je že prej zapustila sedež po-

veljstva; ko udari ura za napad, tvorita poveljnikov voz in oklepna radijska postaja nedeljivo celoto. Pot te prevodne postaje po razoranih cestah Sovjetske Rusije je podobna vožnji po viharjem morju. Z brzino 40 do 50 km na uro prehiteva težko vozilo napredujoče kolone. V takšnih okoliščinah je težko jasno sprejemati ali oddajati poročila. Ko se spopad prične, je oklepna radijska postaja na razpolago glavnemu poveljniku.

Ura je 4 zjutraj. General vodi operacije. Z vseh strani se zgrinjajo poročila po žici in po radiu. Nenehoma prihajajo šifrirane brzojavke. Ključ šifrirnega stroja se vsak dan menja ter dovoljuje 12 milijonov različnih kombinacij. Imena vasi se drugo za drugim pojavljajo v radiogramih. Čete stalno napredujejo. Tudi med pohodom je glavni poveljnik nenehoma v zvezi z oklepno radijsko postajo, ki je postala tako rekoč premakljivo poveljstveno središče. Prvi dan napada se nagiblje h koncu. Poveljnikov voz zdaj sam nadaljuje pot. Kasneje, že pozno ponoči, dospe tudi oklepna radijska postaja na novi sedež poveljstva. Še en dan in še ena noč, pa je boj na tem prizorišču končan.

Ob zori tretjega dne so si bojni vozovi in pehotne divizije izsilili pot proti mestu namembe. Voz glavnega poveljnika drči po na pol razdejanih mostovih čez neko reko in oklepna radijska postaja drda za njim. Na onem bregu je razvrščenih nekaj bojnih vozov... »Žep« je zadrgrjen.

Zakaj so Nemci prepričani, da bo Sovjetska Rusija izgubila vojno

Velika vojna na kopnem, ki bo odločila usodo nemškega naroda, gre dalje. S tem stavkom pričena veliki nemški dnevnik »Frankfurter Zeitung« svojo sodbo o tem, kako in zakaj bo sovjetska Rusija izgubila vojno. Prizori se menjajo s kratkimi premori in novimi prodori, z bitkami in pohodi in moreči soparici ali v gostih nalihi. Toda cilj ostane vedno isti. Ta vojna je kakor marsikatera vojna stvarnost popravila prenekatere prerane predstave. Ni dvoma, da je sedanja velika vojna tudi najtežja, ni pa tudi dvoma, da se da že soditi, kdo bo zmagovalac in kakšna bo usoda svetovet.

Kje je boljše jeklo?

Seveda so sovjeti, pravi list, stopili v vojno s številnimi oklopnimi vozovi, ki kažejo, kako živo se je ruska oboroževalna industrija prizadevala zlasti poslednja leta. Noben bojevnik ne bo nikoli podcenjeval številnega pomena v vojni, noben vojak pa tudi ne bo voljan priznati, da je že samo visoko število bojevnikov ali orožja odločilno. Od težkih sovjetskih oklopnikov učinkujejo najtežji na prvi pogled grozotno in grozeče že s samo svojo širino, s svojimi mogočnimi oklepi in s silovitno dolgo topovsko cevjo, ki zija iz kupole. V neizkušnem sovražniku morda vzbudi tak videz bojazni. Nemški vojniki, ki imajo Poljsko in Francijo za seboj, pa so ohranili mirno kri in so kmalu spoznali, da ima težka veličina oklopljenih nasprotnikov tudi marsikatero slabo stran. V naglih borbah so se nemški oklopniki izkazali v premoči s svojo okretnostjo. Tudi nemški pešak je kmalu spoznal, kako nerad je oklopljeni sovražnik krenil s ceste, kako pogosto je običal na polju in niti in kako usodna sta mu mučvirje in trata. In kadar so začele treskati granate, se je tudi kmalu pokazalo, da je nemški vojak v premoči. Kdor vidi na robovih cest številne sovjetske oklopnike, ki jih je porušila strnjena nemška artiljerija ali nemško oklopništvo, bo vedel, kako se je tudi v tej vojni obnesla dobra kakovost nemškega materiala. Ni še čas, navajati številke izgub, vendar se lahko reče, pravi člankar, da je izguba nemških tankov in oklopnikov v primeri s sovražnimi zelo nizka.

Človek in tehnika

Material je važen, ker pomaga odločati vojno. Toda važnejši ostane vedno človek, ki mora material obvladati. Res so Sovjeti neumorno gradili letala, tanke in topove in nihče ne more podcenjevati njihove fanatične vneme. Toda samo stroje je mogoče naglo izdelovati. Ljudje, ki morajo strojem sreči, pa rastejo počasi. Kdor se je zadnjih šest tednov vozil po sovjetskih cestah in je pozorno motril svojega vozača, bo vedel, kolikšne spretosti, duhaprisotnosti in strokovnega znanja je treba, da hiti vozilo nemoteno čez liske granat, čez kotanje in jake in kako je treba poiskati skrite napake potuh-

UMETNIKOVO ODGOVOR

Bogat Parižan se je dogovoril s slavnim slikarjem Whistlerjem, da ga bo naslikal za 30.000 frankov. Ko je bila slika narajena, je bila seveda imenitna, toda Parižan ni maral plačati tolilčne vsote, češ da je imel Whistler z njo le malo dela. Zadeva je prišla naposled pred sodnika in ta je vprašal bogataša:

— Ali je bila slika slaba?
— Ne, nasprotno, prav dobra.
— Ali je na njej kaj takega, kar vam ni všeč?

— Ne, tudi ne.

— Ali ste se morda dogovorili za večjo sliko?

— Ne, nič takega ni gospod. Kratko: slika se mi zdi predraga. Gospod Whistler jo je delal dve uri in za to hoče zdaj 30 tisočakov.

— Malo draga je res, je rekel sodnik, potem pa se je obrnil k slikarju in mu rekel:

— Dragi mojster, povejte mi po pravici, koliko časa ste potrebovali, da ste napravili to sliko?

— Dve uri — in trideset let...

In sodnik je obsodil Parižana, da mora plačati sliko.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 24. avgusta.

Kakor že marsikatera nedelja v letošnjem čudnem poletju, nas je tudi današnja prikrajšala za tisto, kar si ves teden najbolj želimo: za prijazno sončno vreme. V soboto smo uživali prijetne ure in zlasti še večer je bil vabljiv za sprehode. Čez noč pa se je nebo spet zamrežilo in nedelja se je vzbudila kujava, obetajoča spet nekaj rose.

Kronika sama ne beleži posebnih dogodkov, nobenih nesreč. V dramskem gledališču, kjer so šele pred tedni zaključili izredno uspešno sezono, so že vnovič na delu ne samo s pripravami za novo sezono, marveč že tudi s ponovnimi repizami. V soboto zvečer je znova privabila gledalce učinkovito igrana Knittlova »Via mala«, za nedeljski večer pa je na sporedu ljubezno »Okence«.

V Jakopičevem paviljonu se je danes zaključila razstava trojice Gaspari-Dremelj-Smerdu. Tudi poslednji dan je bila razstava zadovoljivo obiskana. Še zlasti, ki je dopoldne tolmačil umetnine prof. Saša Santel. V celoti je razstava prav zadovoljivo uspela in želimo, da bi bila uspešna znanika nadaljnjih večjih razstav, ki se nam za jesen in zimo obetajo v Jakopičevem paviljonu.

Zaradi zagotovitve mleka spet opozarjamo vse gospodinjice in druge konsumente, ki ga jim mlekarice ne nosijo v hišo, da morajo do torka 26. avgusta zvečer naznaniti najbližji mlekarji ime in priimek družinskega glavarja in družinskih članov, stanovanje ter vsakdanjo potrebo mleka. Samo tistim, ki se bodo do tega dneva prijavili, bo dobava mleka zagotovljena. Mlekarne morajo te pravilno izpolnjene prijave predložiti Mestnemu preskrbovalnemu uradu v treh izvodih najkasneje do prihodnjega petka 29. avgusta opoldne. Javni obrati (kavarne, restavracije, gostilne, slaščičarne) in drugi večji odjemalci naj pa potrebo količino mleka naznanijo Centralni mlekarji v Maistrovi ulici št. 10.

O njivi sredi mesta smo brali — pišejo z magistrata — češ da je tam v Petracovi cesti, ki naj bi bila znatno pridobila na svojem pomenu, ker je bila urejena Ilirska cesta. Pri branju te novice se je marsikdo zamislil, češ da je odpravljeno ime vzgojitelja slovenskega naroda, svetega škofa A. M. Slomška. Pa je šel pogledat v njegovo ulico na severu — levi strani učiteljske šole in videl, da se še z vseh uličnih in hišnih tablic blešči njegovo nesmrtno ime. Čudno se mu je tudi zdelo, ker po Slomškovi ulici ni prišel na Ilirsko ulico, kakor omenja notica. Zato moramo pojasniti, da nikdo nikdar ni mislil na odstranitev Slomškovega imena, pač je pa spremenjeno ime ulice na desni strani učiteljske šole v Petracovo ulico, ki se res tudi veže s podaljšano Ilirsko ulico. Voznik največjega slovenskega pesnika Prešerna je ob 600-letnici svojega kronanja za poeta pač zaslužil svojo ulico tudi v Ljubljani, nikakor

SPORT

Prerez v številkah do srede sezone

Zanimiv pregled najboljših atletskih rezultatov do konca julija t. l.

Kakor običajno sredi sezone čitamo tudi letos — čeprav ne tako na široko in na splošno kakor v letih brez vojne — razne številčne pregledne o letošnjih najboljših atletskih uspehih po svetu. Med takimi pregledi smo zasledili enega tudi v velikem italijanskem športnem dnevniku »Gazzetti dello Sport«, v katerem objavlja Nevio Lonza najpodrobnejše podatke v številkah in kratkih komentar k najboljšim atletskim rezultatom do sredine letošnje sezone.

Pisec ugotavlja uvodoma, da se je med letošnjo atletsko elito posebno dobro obnesla Italijanska, ki se je spričo svojega zadnjega uspeha v mednarodnem dvoboju z Madžarsko povzpela na visoko stopnjo ter tvori skupno z Nemčijo, ki je seveda še močno v vodstvu, popolnoma ločeno skupino od vseh ostalih držav, ki so pošiljale doslej svoje najboljše moči v mednarodno atletsko areno. V nadaljnjem se sestavljalec bavi do drobnega z vsako disciplino in piše med drugim:

»Na kratkih progah so italijanski tekači v prednosti. Na 100 m so med osmimi najboljšimi štirje Italijani, kar pomeni, da bi lahko Italija trenutno postavila tudi najboljšo stafeto v Evropi. Približno taka je situacija tudi na 200 m, vendar je tamkaj Nemec Scheuring močno pred ostalimi, saj je njegov letošnji izid 21.1 boljši od italijanskega državnega rekorda. Podrobne številke o teh dveh disciplinah so naslednje:

100 m: Mariani (Italija) 10.5, Monti (I) 10.5, Valmy (Francija) 10.5, Daelli (Italija) 10.6, Osendarp (Holandska) 10.6, Robens (Nemčija) 10.6, Scheuring (Nemčija) 10.6, Tito (I) 10.6. — Na 200 m pa je takole: Scheuring (N) 21.1, Mariani (I) 21.6, Harbig (N) 21.7, Monti (I) 21.7, Valmy (F) 21.7, Beneke (N) 21.8.

Na 400 m in 800 m se dajeta za prvo mesto Italijan Lanzl in Nemec Harbig, vendar je povsod za las boljši Italijan. Na 400 metrov ima čas 47.1 pred Harbigom s 47.2, na 800 m pa 1:49 pred Harbigom s 1:49.2.

Na 1500 m le očitna premoč Švedov, od katerih so med šestimi najboljšimi štirje, med njimi na čelu najnovejši rekordir Hägg, ki je prav pred kratkim zrušil stari rekord Lovelocka. Drugi dve mesti sta v rokah Madžarov.

Na dolgih progah so tudi v prednosti Švedi in Madžari. Prvi med onimi na 1500 metrov je Šved Hansson s 14:20, na 10.000 metrov pa vodi Madžar Caplar s časom 30:25. Med slednjimi imajo svojega zastopnika tudi Italijani v Beviaqu, ki se je »spravil« že na 30:33.6.

Disciplina 110 m z zaprekami je letos izrazita domena Italijanov, ki so s svojim Facchinijem dosegli najboljši čas sezone 14.4, pred katerim je moral kapitulirati tudi odlični Šved Liedman s 14.5. Prav tako ugoden je položaj za Italijane v teku z zaprekami na 400 m, kjer zavzemajo prvo mesto po svojem Missoniju s časom 53.3.

V skokih se da trenutna slika na kratko strniti takole: V višino gospodarijo severnjaki, in sicer Finec Nikiel in Šved Od-

pa Petrarca ob tem svojem jubileju ni nameraval izpodrinuti Slomška. Ob tej povrstosti piscev raznovrstnih notic smo pa takoj našli tudi starinski vodjak sredi nekdanje Zvezde, čeprav vsa Ljubljana ve, da imamo v popolnoma novi Zvezdi tudi popolnoma nov vodjak, ki ga je mestna občina šele pred kratkim postavila po načrtih mestnega inž. arh. Borisa Kobeta.

Na Barju so se naselili očetje minorit. Pred leti so Barjani dobili novo cerkev po načrtu mojstra Plečnika, s čimer se je vernim domačinom izpolnila davna želja. Od takrat je dušno pastirstvo med Barjani oskrboval duhovnik trnovske župnije, katere podružnica je nova cerkev svetega Mihaela. Pistojna cerkevna oblastva so že poskrbela za bolj trajno obliko dušebrižništva med Barjani. Pri cerkvi so se naselili očetje minorit, ki bodo današnjo nedeljo prevzeli upravo cerkve in duhovniško službo v tem kraju. Pri tej priliki bo ob 10. slovesna služba božja, pri kateri bo pridigal trnovski župnik g. Vinčar. — Pri cerkvi je tudi moderno zgrajeno upravno poslopje, ki po načrtu sicer ni bilo predvideno za bivališče večjega števila duhovnikov; zato ga bo treba povečati, če bodo očetje minorit daljšo dobo ostali na Barju.

Kaj bo z »Normandijo«?

Zeneva, 24. avg. V Franciji zasledujejo z največjim zanimanjem, kaj bodo storili Američani z največjo in najhitrejšo francosko ladjo »Normandijo«. V New Yorku namreč hočejo postaviti »Normandijo« vnovič v službo in to v prid ameriški, angleški in ruski plovi. Ko je 15. maja zapovedal prezident Roosevelt, da je treba v vojsvo vse francoske potniške parnike v ameriških pristaniščih, je z »Normandijo« izginilo 30 strokovnjakov, ki so se podali na francoski otok Martinique. Teh 30 strokovnjakov ni zapustilo »Normandije«, odkar je prvič splula v morje, in ti edini so bili v stanu voditi ladjo tako, kakor je treba. Ko je torej teh 30 moč izginilo, je izjavil zastopnik francoske paroplovne družbe v New Yorku, da zdaj ni nihče več v stanu premakniti »Normandijo« vsa za 1 m daleč. Ni baje ameriških strokovnjakov, ki bi bili kos temu pomorskemu orjaku s 84.000 tonami. Ameriški pomorščaki pa seveda trde nasprotno. Že od maja dalje je na delu posebna komisija, ki proučuje načrte »Normandije«, razstavljene v newyorški javni knjižnici. Ta specialna komisija se trudi, da za vsako ceno spozna skrivnosti manevriranja francoskega orjaka. Na krovu »Normandije« je še precej francoske posadke, ki drži parnik v redu in po najbrže tudi v pomoč posebnim komisiji. Je pa na »Normandiji« tudi stroga ameriška straža, ki mora za vsako ceno preprečiti sabotažno dejanje. Veličino »Normandije« si lahko predstavljamo, če vemo, da je njen poveljniški most 40 m nad morsk gladino in da zatorej temu orjaku ne pridejo do živga niti najhujši morski valovi.

v teku na 600 m: 1. Košir (Pl) 1:24.8, 2. Skušek (Pl) 1:28.5, 3. Magušar (I) 1:31.

Treninje se nadaljujejo z vso intenzivnostjo, saj se naglo bliža dan prvenstva moštev in posameznikov Ljubljanske pokrajine, ki bo v dnevih 7. in 8. septembra.

O zadnji nedelji v Zagrebu

Malo pozno, toda še zmerom zanimivo, je pregledati sportne izide, ki so jih v raznih panogah dosegli preteklo nedeljo na zagrebških tereh. Med drugimi je bila tamkaj tudi otvoritvena plavalna tekma za moške in ženske, kar pomeni, da so novo doseženi časi obenem tudi novi hrvatski rekordi. Ker so tekmovalci pri nas večinoma vsi dobro znani, navajamo v glavnem vse kakor sledi:

Na 1500 m prosto: 1. Miloslavič 22:29.2, 2. De Filipis 22:29.4, 3. Stakula 24:19; 400 m prosto: De Filipis 5:15.2, 2. Miloslavič 5:41.6, 3. Vidović 5:53; 100 m prosto: Miloslavič 1:02.8, 2. De Filipis 1:03.8, 3. Stakula 1:05.9; 200 m hrbtno: 1. Potočnjak 2:51, 2. Marčić 2:53.9, 3. Vidmar 2:55.1; 100 m hrbtno: 1. Vilmar 1:16, 2. Marčić 1:16.1, 3. Potočnjak 1:17.4; 200 m prsno: 1. Barbieri 2:57.2, 2. Stigler 3:06.2, 3. Dvojak 3:07.2; 100 m prsno: 1. Reiser 1:21.2, 2. Dvojak 1:22.6, 3. Barbieri 1:22.9.

V ženskih disciplinah: 100 m prosto: 1. Brkič 1:26, 2. Sidar 1:29.9, 3. Klajič 1:34.3; 400 m prosto: 1. Brkič 7:28.8, 2. Sidar 7:32.4; 100 m hrbtno: 1. Brbora 1:23.8, 2. Lipovšek 1:27.8; 200 m prsno: 1. Poznjak 3:34.9, 2. Krajcar 3:36.8, 3. Petković 3:37.

V lahkati atletiki so bili zmagovalci: na 100 m Dremil 11.6, na 200 m Urbic 24, na 400 m Velček 54.3, na 800 m Kotnik 2:00.3, na 1500 m Kotnik 4:04, na 5000 m Hornic 17:08, v krogi Miočić 12.60, v disku Iveković 36.41 m, v kopju: Jandrič 47.87, v kladivu Puhović 39.86 m, ob palici Bosanac 2.0, v višino Stulhofer 1.70, v daljino Urbic 6.73, v trosoku Stulhofer 13.30 in v stafeti 4x100 Concordia 45.4.

Za kolesarsko prvenstvo so dirkali seniorji na 85, juniorji pa na 40 km. Med prvimi je zmagal Nikola Penčev s časom 2:57:20, med juniorji pa Slavo Lamza v času 1:04:55.

Gradjanski iz Zagreba je v prijateljski tekmi zmagal nad soimenjakom iz Osijeka v 6:3.

V bojih na vzhodni fronti je spet padel eden znanih nemških sportnikov, in sicer evropski prvak amaterskih boksaerjev Michael Murach, ki si je pri zaljni olimpiadi v welterski teži priboril srebrno kolajno.

IZ ZBORA NOGOMETNIH SODNIKOV

Obvezen plenarni sestanek vseh ljubljanskih sodnikov bo v ponedeljek 1. septembra ob 19.30 v posebni sobi restavracije Slamič.

Vabijo se vsi sportniki, ki bi se radi udeleževali v nogometnem sportu kot sodniki, da se udeležijo sestanka kandidatov za nogometne sodnike dne 1. septembra ob 19.15 v posebni sobi restavracije Slamič zaradi dogovora o tečaju in izpiti. Posebno se vabijo oni kandidati, ki so že prijavljeni za sodniške izpite.

O sportu na Slovaškem

Slovaki se v sportu dolgo niso mogli opomoči in morda je bil njihov sportni klub iz sedanje prestolnice — SK Bratislava — edini, ki si je mogel ustvariti nekaj slovesa po svetu. V ostalem pa slovaški sportniki v mednarodnih nastopih skoraj nikjer niso prišli vidno do izraza.

Odkar se je Slovaška osamosvojila in je bilo ustanovljeno posebno sportno vodstvo, ki združuje vse slovaške sportne zveze, se je začelo tudi tamkaj novo življenje na sportnih tereh. V tem osrednjem sportnem združenju dozdaj še niso vključeni samo smučarska društva in planinska zveza z okroglo 10.000 člani — tudi številni kajakaški klubi še čakajo s pristopom — kar izvira odtod, ker imajo precej premoženja v planinskih kočah in drugih sportnih zgradbah, katerih prenos je treba še urediti s pravnih vidikov. V ostalem so Slovaki pri reorganizaciji svojega sportnega življenja vzeli za primer Nemčijo, vendar ne čisto tako in brez posebnih ozirov na posebne slovaške razmere. Saj je znana stvar, da je sport na Slovaškem, ki je v ostalem že spomladaj leta 1940, pristopil v mednarodni olimpijski odbor, prav za prav še v razvoju. Kljub temu pa sedaj lepo napreduje in značilno je, da so danes ustanovljena sportna društva še v vsaki vasi, čeprav se zaenkrat bavijo v glavnem z nogometom. Za razvoj sportne organizacije na Slovaškem je tudi velikega pomena, da vrhovna sportna instanca temo sodeluje z mladinskimi strankarskimi organizacijami, tako da sta vzgoja in šolaj in telesna vzgoja v splošnem v mladinskih in sportnih društvih skoraj čisto povezani. Po vrhu vsega pa uživajo vse te organizacije tudi vsestransko pomoč državnih oblastev.

Kakor smo že dejali, je Slovaškem najbolj udomačena sportna panoga — nogomet. Več kakor tri petine vseh aktivnih sportnikov — samih amaterjev — pripada nogometu, ki združuje v 400 društvih več kakor 12.000 igralcev. Dobro je razširjen tudi hokejski sport, za katerega je ustanovljenih okrog 60 klubov, prav številne pristaja pa imata tudi plavanje in boks. Zelo zaostal je — vsekakor po krivdi gorskih krajev in slabih cest — kolesarski sport, za katerega skrbijo samo štirje posebni klubi, zato pa je na prav zavidni višini telovadba.

Veliko delavnost razvija na Slovaškem tudi »Slovensky Avtoklub«, ki tudi še ni priključen osrednjemu sportnemu vodstvu, temveč ima svojo čisto samostojno organizacijo. Članstvo v klubu je za vse lastnike avtomobilov obvezno in zanimiva je podrobnost, da mora lastnik več avtomobilov plačati toliko članskih pristojbin, kolikor ima vozil.

Največji slovaški sportni klub je SK Bratislava, najstarejši pa FC Vrutyky. Sportni klub iz prestolnice, ki goji vse najvažnejše sportne panoge, šteje okrog 2000 članov, od katerih je okroglo 400 aktivnih. Najstarejši sportni klub Vrutyky bo slavil v nekaj letih 40 letnico obstoja. Stadione imajo na Slovaškem v Bratislavi in Žilini, velika sportna igrišča pa pripravljajo tudi v Prešovu in Trnovi.

Tudi naši atleti

pridno na delu

živahne priprave za skorajšnje prvenstvo Ljubljanske pokrajine

V petek so bili številni ljubljanski atleti spet na svojem običajnem tedenskem treningu na stadionu SK Planine. Udeležba je bila prav lepa in tudi razni rezultati so pokazali razveseljiv napredek, posebno vesel pa so bili sportniki obiska zaupnika tukajšnjega CONI-a g. Burattija, ki si je v teku tedna že opetovano ogledal naprave in nehanje naših atletov. Predstavniki vrhovne sportne organizacije iz Države je pokazal posebno za delovanje naših atletskih sekcij izredno zanimanje in jim obljubil čim prejšnjo in čim izdatnejšo moralno in gmotno pripomoč.

S treninga samega smo izvedeli za naslednje glavne izide:

na 70 m z zaprekami: 1. Lončarič (L) 11 sek.; tek na 80 m: 1. Šušteršič (Pl) 9.2, 2. Kolenc (H) 9.7, 3. Lušický (Pl) 9.9; v teku na 3000 m: 1. Srakar (H) 9:18;

Brezsrčni kraljevič

Na Daljnem jugu je bilo mogočno kraljestvo, ki ga niso le sosedje spoštovali, temveč je bilo tudi nad vse srečno, kajti vladal mu je kralj, ki so ga navadno imenovali Usmiljenje, Dobrota in Ljubezen. Nihče, kdor ga je prosil pomoči, ni šel nepotolažen od njega; prav tako blaga je bila kraljica.

Imela sta sina edinca, ki sta mu že zgodaj vcepila usmiljenje, dobroto in ljubezen.

Zgodilo pa se je, da je prišel človek h kralju z zlobno mislijo in ga prosil pomoči; kralj in kraljica sta ga bogato obdarovala, on je pa v zahvalo umoril kralja.

Velika žalost je nastala v deželi. Kraljica je umrla od žalosti, ljudje so hodili kakor sence in se niso mogli potolažiti.

Po tritedenskem žalovanju so se zbrali na dvoru vsi kraljevi svetovalci, poklicali so tudi najmodrejši mož iz vse dežele na posvet. Sredi dvorane je sedel na zlatem prestolu mladi kraljevič. Vstal je najstarejši svetovalec, osivel v dolgotrajni službi pri pokojnem vladarju, in spregovoril: »Zbrali smo se, ne, da jočemo za rajnim vladarjem, dovolj je bilo žalosti, temveč, da se posvetujemo, kako v bodoče preprečiti takšno zlo. Za državo je nena-domestljiva izguba, če umro usmiljenje, dobrota in ljubezen. Pa saj niso umrli, saj še žive v mladem vladarju, ki ga bomo čuvali kot punčico v očesu; in kako ga obvarujemo, o tem se posvetujemo!«

Pol ure so sedeli sivolasi svetovalci, nato je vstal prvi in spregovoril: »Izdajmo postavbe, ki naj bodo tako krute, da se bo vsak zbal kazni, ki bi ga zadela za umor!« Svetovalci so odkimali. Drugi je svetoval: »Poskrbimo za boljše stražo in ne pustimo nikogar k njemu!« Svetovalci so odkimali. Tretji je priporočil: »Pustimo vso stvar, čež čas se bo sama uredila!« Tako so padali predlogi, nasveti, želje, a svetovalci se niso mogli zediniti.

Nazadnje je spregovoril še mož, ki je prebil vse življenje v vojni službi in je bil duhovit svetovalec, a brez srca: »Gospodje svetovalci, marsikaj lepega ste nasvetovali, nihče pa ni pomislil, kaj je prav za prav vzrok temu dejanju. Rajni vladar je bil predob: za usmiljenje, dobroto in ljubezen je bil poplačan s krutostjo. Novi vladar ne sme biti tak; biti mora krut in zloben, sovražiti mora vse, pa bo varen in dežela bo srečna.«

Z veseljem so pritrdili svetovalci, le najstarejši in najmodrejši je pomenljivo odkimal: »Krutost, zloba in sovraštvo ne bodo obvarovale vladarja, še manj pa bodo prinesle deželi blagovola.« Z bridkostjo v srcu se je moral ukloniti večini.

Mlado jutro

Poklicali so čarodeja, ki je znal spreminjati ljudem srca: iz dobrih v hudobna, iz ljubeznivih v okrutna. Ukazali so mu, naj spremeni kraljevičovo srce. »Odgovorno stvar ste mi naložili,« je dejal čarodej, »premislite, da naredim človeka le slabega in mu ne morem vrniti prejšnjega srca. In kaj, če se vam zahoče, da postane kraljevič zopet tak, kakršen je bil!« »Tega ne bomo nikdar hoteli,« so v zboru odgovorili svetovalci. »Dobro,« je dejal čarodej, »kraljeviču moram vzeti iz srca usmiljenje, dobroto in ljubezen, vanj pa moram naliti krutost, zlobe in sovraštva.«

Iz vse dežele so privedli v prestolnico vse mogoče vrste zločincev. Čarodej je šel z zlato iglo in skodelico in predrl je srca materam — detomorkam in prestregel kri črno kipečo, in odšel h kraljeviču. Predrl mu je srce, in pritekla je velika srebrna kaplja: usmiljenje; v rano pa mu je vlijil krutost. Potem je navrtal čarodej srca, v katerih je živel satanska misel ubiti bližnjemu ne le telo, ampak dušo. Zeleno kipeča je bila njih kri. Globlje je načel čarodej kraljevičovo srce za zlobo. Zlata kaplja, dobrota, je zdrknila iz rane. Čarodej je razmesaril še srca, v katerih noč in dan ni ugasnila želja po maščevanju. Umazana je bila njih kri. V tretje je načel kraljevičovo srce. Prav do dna je porinil iglo: počasi je polzela iz njega ogromna kaplja, rdeča kakor rubin: bila je ljubezen. Zadržalo je kraljevičovo srce, ko je dalo najboljši, kar je imelo, a čarodej je brž vlijl vanj sovraštva.

(Dalje prihodnjič)

Na počilnice

Konec šolskega je leta, strumni voj iz šole vré. Kaj pač zdaj se mi obeta? — premišljuje vsak fanté.

Jure je lovil petice, glej ga, kakor blisk drvi, da obišče tete, strice, mož že vé, kaj kje dobi!

Peter žalostne postave mrko zrè pred sé na tla... Padel je na polju slave! Ah, ta kazen je strašna!

On — sicér junak razreda, nogobrcar, biciklist premišljuje zdaj seveda: kam bi skril preklican list!!

Počitniška

pustolovščina

Kakor zajci so zdirjali naši prijatelji po grmovju in kmalu dospeli na cesto, kjer so srečno ujeli neki avtomobil, da jih je potegnil v bližnje meštee. Tam so takoj hiteli na orožniško postajo; zelo so se razveselili, ko so našli v pisarni prav tistega orožnika, ki so bili že pred dnevi sklenili znanje z njim. Kratko so mu pojasnili vso stvar in že čez nekaj minut so se z njim in z dobrim policijskim psom odpeljali v taborišče.

Ko pa so prišli do gomile, je bila votlina prazna. Sumljivi človek je bil torej dobro porabil njegovo odsotnost. Da, celo toliko časa je bil še našel, da jim je razbil vsa okna na vozu. A zdaj je nastopil pes. Nekajkrat je zdirjal okrog gomile, nato je dobil sled in stekel po ozki stezi, ki je vodila čez pečine ob vodi k tako imenovanim vražjim luknjam.

Vražje luknje so bile vrsta globokih zasek, ki so se vlekle po gostem jelovju do jezera, v katerem je gospodarila čudna ribja pošast. Do hoste se je pes z lahkoto držal sledi. Tam pa je docela odpovedal. Očitno je bil tu begunec sedel na kolo, in po gladkem igličevju in v temni senci dreves ga je bilo težko slediti. Kam so bile izginile kante, tudi ni bilo moči dognati. Naši prijatelji so nekaj časa iskali, potem pa so se z orožnikom vrnili k svojemu ciganskemu vozu.

(Dalje prihodnjič.)

Manica:

Dve za bistre glave

I.
a a a a
d g h i
i j o o
r r s s

Gornje črke zamenjajte tako, da dobite vodoravno in navpično 1. zgradbo, 2. moško ime, 3. ptica, 4. mesto v ?

II.

Bankir, kino, gorivo, cekin. Vzemite iz vsake gornje besede po dve zaporedni črki, pa dobite glas znane domače živali.

Rešitev ugank

I.
Ko dan se zaznava

II.

Kuharica
Lekarica
Pisarica
Sobarica
Sivarica.

(Skrite jedi)

Skrta imena jedi so:

1. Čežana, 2. mleko, 3. salata, 4. močnik, 5. obara, 6. zelje, 7. kaša, 8. sok, 9. žganci, 10. ričet.

Obleka za ves dan

Čas je dandanes dragocen bolj kakor kdaj poprej. Postalo je važno za sleherno ženo — ne samo za tisto, ki je zaposlena v poklicu — kako si mora urediti čas, da opravi delo, ki odpade nanjo in si pri tem

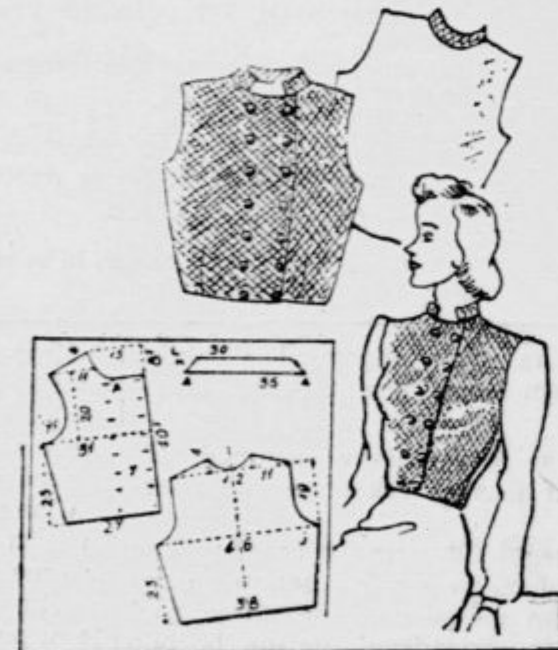
prihrani še nekaj trenutkov zase. Tehnika kakor tudi moda si izmišljata pripomočke vseh vrst za to sodobno varčevanje s časom in mednje spada brez dvoma tudi obleka za ves dan. Že ime samo nam pove, da je to obleka, ki ume najti zlato sredino med izrazito delovno obleko in lepše izdelano popoldansko obleko. Obleka za ves dan se izogiba izrazito športnega ali naspornostno še več popoldanskega poudarka, kakor to pač zahteva prilika. Vse tri obleke, ki jih vidite na naši skici, se raynajo po tem načelu. Prva ima velike žepce, ki so obšiti z žametnimi progami, in enak žametast šal. Pri naslednji obleki izberemo kot edino okrasje lepe kovinaste gumbe in pa živobarven šal, ki naj bi bil dopolnilne iz volne, popoldne pa iz nežnega muslina. Vsem prilikam ustreza tudi obleka z raglanskimi rokavi in velikim žepom iz satina v isti barvi, kakor je blago obleke.

O modnih barvah za celodnevno obleko ne moremo govoriti, kajti za to je primeren vsaka temna barva, zlasti pa črna ali temnomodra. Temne barve ustvarjajo namreč najlepšo podlago za različne svetle ali barvaste garniture in imajo to prednost, da učinkujejo vselej elegantno.

Dvobarven volnen telovnik

Prav je, če že sedaj nekoliko pomislimo na hladne jesenske dneve, ko si bomo morale podložiti kostum s toplim telovnikom, da ne bomo morda prezebale. Nu, takšen telovnik brez rokavov si kaj hitro napletemo same, zlasti če imamo doma še kakšen ostanek barvaste volne. Telovnik imamo sivo hrbet in temnordeč ali rjav sprednji del ter ovratniček. Okrasimo ga z dvema vrstama malih kovinastih gumbov,

Hrbet in ovratnik pletemo gladko, vendar tako, da vbadamo iglo od zadaj v zanke, ko pletemo desno. Oba sprednja dela pletemo v fantazijskem vbodu, ki ga pričnemo na lihem številu zank. I. vrsta (desne zanke) pletemo 1 zaiko za rob, 1 zanko desno, šele sedaj pričnemo vbod: 2. zanko pletemo pred prvo in sicer tako, da potisnemo iglo od zadaj, potem pletemo 1. zanko in šele sedaj snamemo obe zanki z leve igle. Tako pletemo po dve in dve vse zanke te vrste. 2. vrsta: 1 zanka za rob, 1 zanka levo, potem pričnemo vbod tako, da pletemo levo 2. zanko pred prvo in sicer tako, da pomaknemo nit spredaj pred iglo in nato pletemo še prvo zanko ter hkratu snamemo obe zanki z leve igle.

V naslednji vrsti nadaljujemo desno tako, kakor smo opisali za 1. vrsto itd. Po končanem delu prelikamo posamezne kose pod vlažno krpo in jih sešijemo. Telovnik obrobimo s posebnim obrobkom, ki ga pletemo v širini 1 cm z gladkim vbodom.

Pravilna uporaba mila

Znano je, da zdrži kos mila tem dlje, čim bolj ga izsušimo. Zato so že naše babice rade kupovale nekaj mila na zalogo in ga postavile v vrstah na kuhinjsko omaro tako, da so najstarejši kosi prišli vedno najprej v uporabo. Kadar pa nimamo zaloge — in kdo jo dandanes še ima? — kaj takega seveda ni mogoče. Tu si pomagamo potem drugače in dosežemo enak učinek. Toaletno milo hranimo vedno v luknjičasti skledici ali na malem lesenem rešetku, da se po uporabi dobro odcedi in izsuši. Paziti moramo, da leži sleherni kosček mila na votlem in da ima na spodnji strani stalen dovod zraka. Če tako postopamo, si mnogo prihranimo. Vse ostan-

ke mila pa zberemo v majhni platneni vrečici in ko je polna, jo zavežemo in uporabljamo pri umivanju kot običajen kos mila. Tako porabimo milo do poslednjega ostankov!

Pri raziranju pripravljamo uporabo deževnice. Gospodje soprogi se bodo začudili, kako hitro nastane pri uporabi deževnice in mila potrebna pena in kako prijetno je postalo to neprijetno opravilo. Toliko deževnice, kolikor jo potrebujemo, mož pri raziranju, lahko mimogrede zbere vsaka gospodinja...

Enako kakor s toaletnim milom postopamo tudi z navadnim milom. Hranimo ga na suhem, pri čiščenju tal in kuhinjskega pohištva pa si včasih pomagamo z navadno sodo in krtačo, da prihranimo nekaj dragocenega mila.

Poceni poslastice

Krhke šibice. Napravimo testo iz 300 g moke, 80 g masla, 80 g sladkorja, 1 jajca. Dodamo še ščepec soli in nekaj kislega mleka ter pustimo gladko zgneteno testo pol ure počivati. Nato zvaljamo testo za prst debelo, pomazemo z razredčenim jajcem, posujemo s pisanim kristalnim sladkorjem in razrežemo v 8—10 cm dolge palčice, ki jih pečemo pri srednji vročini, da postanejo zlatojave. Dobro se ohranijo v pločevinasti skatli.

Sadne vrečice iz sirovega testa. Vzamemo 300 g skozi sito pretlačenega sira, 300 g pretlačenega ohlajenega krompirja, 300 g moke, 2 jajci, malo soli. Zgnetemo testo, ki ga razvaljamo za pol prsta debelo. Izrežemo s čašo okrogle krpice, pomazemo robove z jajcem in napolnimo z drobno narezanim sladkanim sadjem ali grozdni-mi jagodami, preganemo ter stisnemo robove skupaj. Vrečice kuhamo v kropu 10 do 12 minut in sicer pri rahlem ognju, odcedimo in zabelimo s praženimi drobtinami.

Sadni kolač napravimo iz krhkega krompirjevega testa. Vzamemo 400 g moke, 2 žlici olja, 4 žlice sladkorja, 2 jajci, 3 nastrgane kuhane krompirje, malo ruma, citronovih olupkov in 1 pecljni prašek. S polovico testa napolnimo ognjavarno porcelanasto posodo, iz druge polovice pa napravimo mrežo iz tankih prog. 1 kg sadja poparimo, odcedimo, napolnimo testo in posladkamo. Nanj položimo mrežo iz testa, ki jo namažemo z mlekom. Kolač pečemo pri zmerni vročini 1 uro in serviramo v skledi: še toplo. Je izvrstnega okusa. Strožji fižol za zimo pripravimo lahko v čebrčku kakor kislo zelje, kadar gre za večje količine, to je 20 do 30 kg. Očiščen fižol dobro prevmemo v slanem kropu in na pol skuhanega odcedimo ter ohladimo. V snažen majhen čebrček polagamo po vrsti za dva prsta debelo plast fižola in za prst debelo plast soli. Ko napolnimo če-

brček, ga pokrijemo z lesenim pokrovom in dobro otežimo z enim ali dvema velikima kamnom. Fižol se stisne in konzervira v sok, ki ga po kratkem času prične izcejati. Pozimni ga pred uporabo nekaj časa namakamo v tekoči vodi, da izgubi preveč slan okus, sicer pa je kakor svež in ga lahko uporabimo za omake ali za solato.

Vodoravno: 1 vremenoslovje, 12 reka v Sibiriji, teče v Ohotsko morje, 13 sodnik v podzemlju (po grškem bajeslovju), 14 vrhovni bog starih Slovanov, 15 kratica za »nota bene«, 16 ukras za roko, 18 pripadnik slovenskega plemena, 19 prepovedana reč pri nekaterih primitivnih plemenih na Polineziji, 21 bizantinsko upravno področje, 23 francoski dvoglas, 24 čutilo, 26 kazal, zaimek, 27. moderno orožje, 29 domača žival, 31 kratica za dolžinsko mero, 33 geografski pojem, 35 raj starih Slovanov, 36 polet, 38 kratica za »ab ovo«, 40 ime Rine, 42 japonska dolžinska mera, 43 polotok na Jadranu, 46 kaznivno dejanje, 48 žensko ime, 50 ime Hugoa, 52 italijanski predlog, 53 mesto v Bački, 55 čin, dejanje, 56 tuja oznaka za »cesta«, 57 bretonski junak, ljubljeneec Izolde, opevan v mnogih francoskih pesmih, 58 staro grško mesto na Kalkidiki.

Navpično: 1 gora v Aziji, 2 otok, na katerem je bil Napoleon pregan, 3 kazalni zaimek, 4 danski denar, 5 postava, 6 zbor osmorice, 7 tenka mrena, 8 nota, 9 rimska boginja jeze, 10 rimska boginja, 11 prodajalna starih knjig, 16 vrsta perja, 17

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Petrček je prišel k jokajoč domov. Drug paglavček mu je zagnal kamen v glavo.

»Kako se morete sploh obmetavati s kamni!« vzklikne mati ogorčeno.

»Tonček je začel!«

»Zakaj pa nisi takoj mene poklical?«

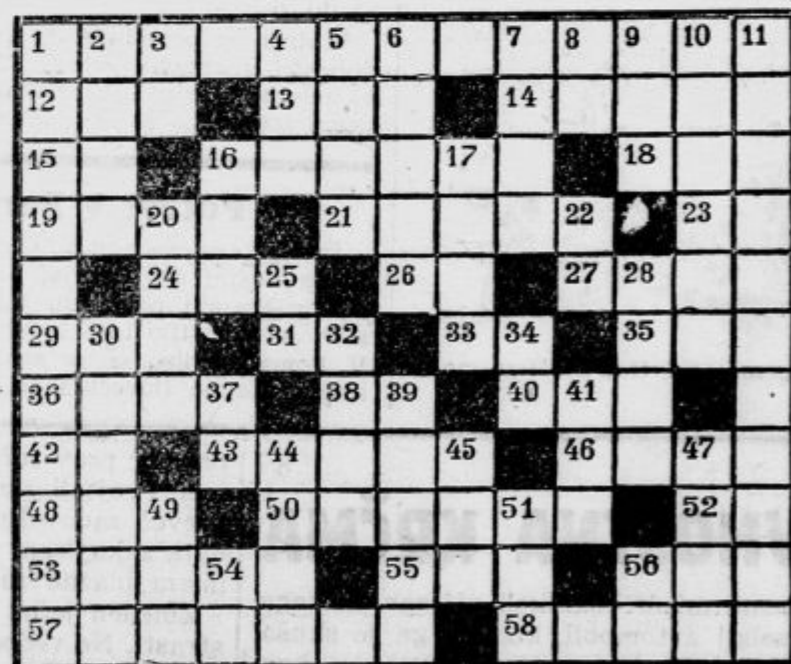
»Ali ti boljše zadeneš nego jaz?«

V veliki dvorani je govoril pred stotinami žensk neki mož. Začel je zanešeno: »Vidim pred seboj mnogo bleščečih se obrazov...«

V istem trenutku je 300 žensk izvleklo iz torbic škatlice za puder.

Obnovite naročnino!

Nedeljska križanka

rimski bog ljubezni, 20 zakon Andreja II. o grškega kralja, 22 dva ista konsonanta, 25 predlog, 28 cesarstvo v Indiji, 30 tuje moško ime, 32 roman Maksima Gorkoga, 34 osebni zaimek, 37 nikalnica, 39 vrsta vetra, 41 vrsta goveda, 44 gost na svatbi, 45 zagrebški teniš klub, 47 germansko božanstvo, 49 ime filmske igralka Ondre, 51 tuje moško ime, 54 dva konsonanta, 56 osebni zaimek.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno: 1 Limpopo, 7 Scala, 12 ideal, 13 Celebes, 15 vigrad, 17 Tarent, 18 ila, 19 goban, 21 Lir, 22 nart, 24 kinin, 26 no, 27 ale, 29 kes, 31 st. (= starejši), 33 avion, 36 kako, 38 Tit, 40 roman, 42 tam, 43 Oberon, 45 Gepidi, 47 netopir, 49 barij, 50 etapa, 51 protera.

Navpično: 1 Livingstone, 2 idila, 3 Megara, 4 par, 5 Oleg, 6 oc (= co), 7 slank, 8 Cer, 9 Abel, 10 Lenin, 11 astronomija, 14 etan, 16 dok, 20 binom, 23 tla, 25 nek, 28 Evropa, 30 satire, 32 Tibet, 34 ion, 35 nag, 37 Kadiz, 39 teta, 41 nebo, 44 rop, 46 Pat, 48 r-p.

Japonska vojna mornarica

Ze v najkrajšem času utegne japonska vojna mornarica dobiti v tej vojni odločilno vlogo. Njeno udarnost moramo oceniti višje, nego bi bilo razvidno iz števil na papirju. Že duševni činitelji in visoke kakovosti japonskih vojnih pomorščakov imajo odločilen vpliv. Temu pa se pridružuje še izvrstni strateški položaj. V nasprotju z večino vojnih mornaric, nima mikadovo brodovje zunaj daljnovežnostnih vodov nobenih obveznosti in je torej osredotočeno vse na obrambo domovine. Kaj to pomeni, nas uči najbolje primer britske vojne mornarice, ki se mora deliti na nešteta, daljnaja bojišča.

Japonska zapadna obala daje v svoji otoški razčlenjenosti tudi mnoga močna brodovna oporišča. Kakor velik obrambni zid Pacifika se razteza ta obala od Tajvana na Formoz do Čišinskih otokov (Kurilov).

Strateške in naravne položaje dopolnjuje na srečen način kakovost posrednih ladij. Japonska vojna mornarica ne zaostaja v tem pogledu za nobeno drugo mornarico na svetu. Bil je sicer čas, ko je Japonska brez kriterija posnemala tujo brodovno tehniko, a doba tega posnemanja je minila in vsaka poljubna japonska vojna ladja predstavlja danes svojevrsen tip visoke kakovosti, ki je prilagojen domačim razmeram. To velja zlasti za dvanašstorično težkih križark razreda »Maja« in »Kako« z masivnimi stolpi in čudno zakrivljenimi trupi dalje za šestorico novih križark razreda »Tones«, ki so oborožene vsaka s petnajstimi topovi po 15 cm.

Japonski brodogradniki so dosegli visoko stopnjo spretnosti, delajo po lastnih načelih in so prevzeli vodstvo med mornaricami sveta, ko so na oklopnici »Kongo« postavili vse topove po 35 cm v središčno črto ladje. In prav tako so povzročili senzacijo, ko so prvič na »Nagati« uvedli 40-centimetre topove. Razred »Kako« pa je svet spravil v začudenost s svojo skoraj neverjetno zvezo težke oborožitve in velike brzine ter okretnosti.

Kar se tiče starih japonskih ladij, je bila »Cukaba« prva križarka na svetu, ki je razpolagala s štirimi topovi po 12 cm, a prvi drelnot »Kavači« je splaval na mor-

je, še preden so začeli Briti v Portsmouthu graditi svoje drednote.

Najznačilnejša poteza japonskega brodovja pa je njegova idealno uravnotežena sestava.

Ko se je Japonska l. 1936. odpovedala washingtonski brodogradni pogodbi, je imela devet bojnih ladij, med katerimi so bile tri biveše bojne križarke z brzino 27 vozlov. Med temi devetimi ladjami je bila ena, ki so jo izdelali eno leto pred prvo svetovno vojno, dalje šest ladij, ki so jih dokončali med omenjeno vojno, in dve ladji »Nagato« in »Mucuc«, ki so ju splovili po izkušnjah japonske flote l. 1919. in 1920. Po pogodbi je smela Japonska dalje uporabiti razoroženo bojno ladjo »Hiej« iz l. 1912. kot šolsko ladjo. Vse te ladje imajo kot glavno orožje 35-centimetre topove razreda »Nagato« in »Mucuc«, ki razpolagata vsaka s osmimi 40-centimetskimi topovi.

Kar se tiče križark, je imela Japonska 12 modernih ladij z 20-centimetskimi topovi iz let 1926. do 1932., dalje 15 mlajših križark s 14- do 15-centimetskimi topovi, med katerimi je bila tudi nova 8500 tonska križarka razreda »Mogami«. V rezervi je

bilo pet zastarelih križark s 14-centimetskimi topovi, dalje štiri ladje razreda »Asama«, ki so preživele rusko-japonsko vojno 1904/05.

Rušilcev je imela Japonska l. 1936. v službi 64 modernih, ki so bili vsi močno oboroženi. Dalje je bilo 33 nad 16 let starih in zato zastarelih rušilcev, a podmornic je bilo vsega skupaj 53. Med temi jih je bilo 44, ki so štele manj nego 13 let, kar je predstavljalo dogovorjeno starostno mejo.

Takrat je razpolagala Japonska tudi s petimi nosilci letal v službi in z dvema, ki ju je še gradila. Med službujočimi sta bili »Akagi« in »Kaga«, ki sta odpravili skoraj po 27.000 ton. Dalje so bili v službi trije nosilci povodnih letal, dva pa sta bila v gradnji.

Te ladje, ki jih je okrog 300 s skupno tonazilo 1.200.000 ton, predstavljajo silovito vrsto plavajočih trdnjav, ki so vsak trenutek pripravljene za boj. Gotovo pa je, da je Japonska po l. 1936. zgradila še celo vrsto velikih in manjših vojnih ladij, o čemer pa ni podrobnejših podatkov.

Slučaj – veliki odkritelj

Tehnični in znanstveni napredek je bil v splošnem v vseh časih posledica dolgotrajnega in napornega raziskovalnega dela. Bila so pa tudi naključja, ki se jim moramo zahvaliti za velika odkritja.

Nemški kemik Fahlberg je opazil med delom pri zajtrku, da ima njegov, z maslom in gvozdno pečenko obložen kruh neprijeten, sladkoben okus. Stopil je v svoj laboratorij in je preiskal snovi, s katerimi je imel nazadnje opravka. Dejal si je, da je pač moral priti v dotiko s kakšno izredno sladko snovjo. Ugotovil je to snov in je postal tako odkritelj saharina.

Duraluminij, tvorivo naših letal, dirkalnih avtomobilov in vseh mogočih drugih potrebščin, so odkrili isto tako po naključju. Dr. Wilm, vodja znanstveno-teh-

ničnega zavoda pri Berlinu, je iskal že leta aluminijasto zlitino, ki bi imela približno isto trdoto kakor med. Neke sobote popoldne v l. 1906. je ostal kot zadnji v svojem laboratoriju, kajti njegovemu asistentu se je mudilo na sestanek z mlado damo. V zadnjem trenutku pa ga je Wilm še ujel na stopnicah, češ da je treba napraviti poskus za novo zlitino. Zaljubljeni asistent seveda ni bil navdušen. Nova zlitina se ni izkazala za nič boljše nego vse dotodanje, ki sta jih bila preizkusila. Preostala je samo kontrolna poskušnja koščka kovine, ki sta ga izdelala iz te zlitine. Asistent je pregovoril dr. Wilma, da bosta ta košček preizkusila šele v ponedeljek. Ir. kaj sta odkrila tedaj? Merilni instrumenti so kazali dosti večjo trdoto, nego ga je imel kovinski košček dva dni prej, trd je bil skoraj kakor med. Dr. Wilmu in njegovemu asistentu je tako po naključju uspelo eno najvažnejših novodobnih odkritij, odkrila sta skrivnost zoreče kovine in s tem duraluminij.

Frederick Walton, izumitelj linoleja, je svoje odkritje napravil v 16. letu, ko je slučajno opazoval, kako se je v neki posodi z barvo, v kateri se je sušilo laneno olje, tvorila kožica. Poskusil je takšne kožice pritrditi na tkanine in tako je postal izumitelj linoleja, ki mu je dal tudi ime. Izdelal je postopek, po katerem se linolej okrasijo z vsakovrstnimi vzorci, in je ustanovil mnogo tovarn po vsem svetu.

Racionirana elektrika

V Parizu bodo v kratkem, kakor poročajo od tam, racionirali električni tok za razsvetljavo. Gospodinjstva, ki uporabljajo tok za kurjavo in kuhinjo, bodo dobila posebne dodatke.

„Nečista“ kovina železo

Čudno je, da so ljudje železo spoznali dosti pozneje nego zlato, bron in baker, ki jih je bilo sicer mogoče pridobivati na zemeljski površini v precejšnjih količinah, ki so bili pripravljeni za obdelavo. Tako so vsaj mislili stari pisarji. Mnogi moderni avtorji pa trdijo, da so ljudje železo uporabljali vedno in povsod kot delovno tvorivo istočasno in skupaj z bronom.

Če v značilnih izdelkih tako zvane bronzaste dobe ne dobimo železa, si moremo to razlagati tako, da se ta kovina v zemlji pač hitreje razkrajala nego bron, razen tega pa so verska naziranja prepovedovala uporabo železa za pogrebne svrhe. Vse stare kulture v Orientu in Grčiji so smatrale železo za nečisto kovino in še danes naletim v obrednih in ceremonialnih tradicijah nekaj starih plemen sledove tega gnusa do železa.

Plutarh pripoveduje, da so staroegiptski duhovni imenovali železo »Tifonovo kost«, a ime boga zla Seta nahajamo v egiptškem izrazu za železo »teha-set«. Herodot

Potres v Peruju

Iz Comaya v okraju Cuzco, ki obsega južnovzhodni del Peruja, poročajo o močnem in trajnih potresnih sunkih. Prebivalstvo je zapustilo hiše in biva na prostem. V Pomacanchisu se je žrnilo mnogo poslopj. Število človeških žrtev še ni znano.

XXI. CLAVERINGOV SPOMINEK

V kratkem trenutku sem si zadala nekaj vprašanj. Koliko časa je ta ženska že stala na pragu? Ali jo je Clavering videl? Je bilo mar to vzrok nenadni izpremembi, ki sem jo opazila v njegovem vedenju? In če je bilo, zakaj...

»To mi ni nič mar, vem, da ne,« je nadaljevala gospa Bodeyeva. »In dekle, kakršno ste vi, si kakopak ne ogleduje prenatanko ljudi, ki občeje z njimi...«

»Ne, prav nič vam ni mar,« sem ježno vzrojila in se oprijela Claveringovega komolca, da bi ji pokazala, kaj mislim. »Ni treba, da bi mi gospod Clavering pravil stvari, ki mi jih ne mara povedati. In naj bodo njegovi nagibi kakršni koli, zame so zmerom dobri.«

XXI.

CLAVERINGOV SPOMINEK

V kratkem trenutku sem si zadala nekaj vprašanj. Koliko časa je ta ženska že stala na pragu? Ali jo je Clavering videl? Je bilo mar to vzrok nenadni izpremembi, ki sem jo opazila v njegovem vedenju? In če je bilo, zakaj...

»To mi ni nič mar, vem, da ne,« je nadaljevala gospa Bodeyeva. »In dekle, kakršno ste vi, si kakopak ne ogleduje prenatanko ljudi, ki občeje z njimi...«

»Ne, prav nič vam ni mar,« sem ježno vzrojila in se oprijela Claveringovega komolca, da bi ji pokazala, kaj mislim. »Ni treba, da bi mi gospod Clavering pravil stvari, ki mi jih ne mara povedati. In naj bodo njegovi nagibi kakršni koli, zame so zmerom dobri.«

Za male vrtnarje

Zelenjadno seme najbolje kupiš, kajti to seme pridelujejo v dobrih gojilnicah. V majnem vrtu lahko pride do neljubih križancev, ki utegnejo pridelke ogroziti. Mal. vrtnar lahko goji za seme n. pr. samo eno vrsto solate, kajti druga vrsta mora biti oddaljena nekoliko sto metrov, da bi se ne križala z njegovo vrsto. Kako pa tedaj,

če goji sosed v najbližji bližini tudi solate za seme, in sicer drugo vrsto, nego je tvoja?

V semenogojnicah izbirajo najboljše rastline in jih gojijo po posebnih načelih, ki se jih v majnem vrtu ne moremo držati. Zato je najbolje, da zelenjadno seme kupimo.

Obuvalo iz slame

Zakaj bi nosili slamo vedno samo na glavi (ali v glavi) in ne tudi na nogah? Na to vprašanje at je nekega dne neka berlinska modna strokovnjakinja odgovorila s tem, da si je z očitno gesto priskrbelo slame, jo splela v kite, a iz kit je s spretnimi rokami izdelala čevlje, prave čevlje s podplati, »zgorjnjim usnjem« in vsem, kar pač spada k čevljem.

To je bilo pred kakšnim letom. To in ono se je med tem še izboljšalo, uradna mesta so se pozanimala za stvar in v kratkem se je lahko pričela proizvodnja na debelo. Kajti ta domislica je izpolnjevala dvojno smoter. Ustvarila je mično modno novoto, in sicer takšno, ki ni zvezana z nabavnimi kartami, in drugič je ustvarila obuvalo, ki je nemško usnjarsko industrijo zelo razbremenila.

Modni domišljijci niso bile postavljene nobene meje. Tako so se razvili kmalu najlepši modeli, ki so imeli še prednost lahkonosti in udobnosti, ker se slamnati čevlji prilagode pač vsaki obliki nog. Da bi s slamatimi čevljičkom dobila nožica kurja očesa, o tem ni nobenega govora več. Slama je lahko najrazličnejše barve. Kite si vajo s pisanimi nitmi, uporabljajo se lahko majhni odpadki iz usnja, blaga ali barvnih trakov, in tako nastajajo veseli, živo

pisani slamnati čevljički, ki si osvajajo v trenutku ženska srca. Proizvodnja je že tolikšna, da spravlja izdelke v neštetih modelih na trg.

Za izdelavo par slamatih čevljev porabijo 25 do 30 m slamatnih kit. Jasno je, da se izrabiti tudi slamnati podplat, kakor vsak drugi podplat – prav tako, kakor pri vsakem drugem čevlju, se da potem sneti in nato se prišije nov, že pripravljen podplat. Če nosilka količički pazi na svoje obuvalo, si lahko na ta način osemkrat izmenja podplate, tako da so novi čevlji tudi zelo trepžni. Vsak podplat ima prevleko iz celuloze, ki daje slami večjo trdnost in odpornost proti voili.

Slamnate čevlje je treba seveda tudi negovati. A to je zelo preprosto. Če so se čevlji v slabem vremenu umazali, jih umijemo z namiljeno cunjjo in nato namažemo z brezbarvno kremo za čevlje. Izdelali so tudi že prve zimске modele slamatih čevljev. Ti zimski čevlji odevajo celotno stopalo v gosto in toplo slamnato pletenje, saj je znano, da je slama izvrstnen pripomoček zoper mraz. V zadnjem času izdelujejo slamnate čevlje tudi z gumastimi podplati, a te je dobiti le na karto. Povpraševanje je tako veliko, da mu more proizvodnja le s težavo ugoditi.

Vas, ki ne pozna suše

Vas Bardowick v bližini nemškega mesta Lüneburga, ki se njenih 2500 prebivalcev bavi večinoma z vrtnarstvom, je popolnoma neodvisna, kar se tiče dežja. Ko so l. 1934. v okolici te vasi regulirali reko Ilmenau, so nastale velike motnje glede namakanja in bila je nevarnost, da bo vrtnarstvo bardowickim vaščanom prenehalo biti vir dohodkov. Toda ljudje so si znali pomagati. Ker niso hoteli biti odvisni od vremenskih muh, so si uredili veliko napravo za proizvajanje umetnega dežja in ta deluje tako dobro, da suša njihovim vrtovom sploh ne more več nagajati.

Umetna tvoriva na odru

V Linzu so te dni na novo uprizorili »Cigana barona« in ob tej priliki so uporabili za opremo skoraj izključno umetna tvoriva. Sintetski žamet in druga blaga iz vistre, zlati obročki in trakov iz celofana, lišp ne iz kovine, temveč iz lesnih proizvodov, in druge takšne novote so pokazale na presenetljiv način, da učinkujejo v večini primerov na odru bolje nego prava tvoriva; barve so bile sočnejše, očitnejše in sijajnejše, zato so tem bolj vplivale na daljavo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V varietejem sem videl snoč čarovnika, ki je stilski bankovec spremenil v klubke.

»To ni nobena umetnost. Moja žena spreminja že leta in leta stilske bankovce v klubke!«

Požiralnik je prišel k zdravniku. Ta ga je pregledal, mu zapisal recept in ga vprašal: »Ali imate še kaj drugega omeniti?« »Seveda,« je dejal požiralnik. »Zakaj imate n. pr. samo vodo na razpolago v čakalnici?«

»Ali vas smem vprašati, kaj je s pesmi, ki sem vam jih poslal pretekli mesec?« je vprašal poet.

»Vaše pesmi so zelo lepe,« je odgovoril urednik, »a tako občutljive in nežne, da na žalost ne prenesajo tiska.«

»Vaš pes je spet vso noč tulil. Vi ga seveda ne morete slišati, ker presedite ves čas v gostilni.«

»Nu, kaj mislite, da bom zavoljo ščeneta ostal doma?«

»Koliko odškodnine si dobil prav za prav za poškodno lobanje, ki si jo dobil pri tisti nezgodi?«

»Samo tisoč lir.«

»Samo? To je vendar prvi denar, ki si si ga zaslužil s svojo glavo!«

Zelenjadarstvo v Berlinu

Kakor je razvidno iz najnovejšega zveška nemškega državnega statističnega urada, predstavlja Berlin prav pomembno področje zelenjadarstva. Približno devetina njegove površine, ki je primerna za poljedelsko obdelavo, je posvečena samo pridelovanju zelenjave in v tem oziru je Berlin na čelu vseh drugih vlemest. V Hamburgu pridelujejo zelenjavo n. pr. samo na trinajstini kultivirane zemlje, na Dunaju celo samo na tridesetini. Med zelenjavo daje Berlinčan po vsej priliki prednost špinaci, ki zavzema sama 450 ha.

A NEKDOTA

Trgovska reklama z »dodatki« je bila znana že v 18. stol. Ni se omejevala samo na predmete, ki so telesu koristni, temveč so skušali z majhnimi darili dvigati tudi nakupovanje duševne hrane.

L. 1798. je neki založnik v Braunschweigu izdal koledar z literarnimi prispevki, pa je razglasil, da bo vsakemu kupcu pridil žepni nož ali pa škarje v skladu z naročnikovim spolom. Literarna vsebina koledarja se vrlemu založniku sama na sebi ni zdelala dovolj privlačna. Sicer so bili vmes prispevki prav uglednih vrstnikov, a obenem naj bi knjiga prvič objavila tudi Goethejeve pesnitve »Herman in Doroteja«.

Cerjav je Goethe po »Goetzu« in »Wertherju« ter po drugih delih veljal telaj že za enega največjih pesnikov svojega časa, je založnik menil, da ne bo šlo brez čepnega noža in škarij, ko je hotel objaviti novo Goethejevo delo...

VSAM DAN ENA

»Ali je res, da je dobila ladja luknjo, ko ste spomnili odpluti iz Anglije?«

»Luknjo? Rečem ti, da smo ocean osemkrat pogнали s črpalkami skozi brod, preden smo prispeli v Ameriko!«

»Sedaj služiš novi gospodi. Ali so zelo bogati?«

»Kaj še! Pomisli, da morata obe hčerki igrati vedno skupaj na enem samem klavirju!«

Mati si je pravkar nesla vedro vroče vode, da bi pomila grmado krožnikov.

»Kakšno nadlegovanje!« je zagodrnjala. Ko si je otrla roke z brisačo, je krenila z menoj proti veži, a predpasnika si ni odvezala.

Clavering je bil izginil. Gospa Bodeyeva je mračna in neizprosna čakala pred kaminom v salonu. Jagode iz črnega jantarja, ki jih je nosila na temni svileni obleki, so ji porožljavale ob slehernem gibu. Mati je ni povabila, naj sede.

»Mene ste želeli, gospa?«

»Da, gospa Leejeva. Gospod Gervaise me pošilja do vas s ponudbo.«

»Namreč?«

»Zastran te gostilne. Mislim, da ste jo voljni zapreti. Služkinje so vas zapustile, gostje pa se pripravljajo, da store takisto.«

»Kdo vam je rekel?«

»Vaše služkinje. Bila sem na cesti, ko so se odpeljale z avtomobilom. Midva z gospodom Gervaisom vas povabljujeva, gospa, čeprav ne morete tajiti, da sva vas za časa svarila. Ženska ste, brez denarne zasloble, in sodim, da je ta gostilna vse, kar imate na svetu.«

»Ne potrebujem vašega pomilovanja, gospa.«

Videla sem, da ji zavira ponosna staroameriška kri. Seveda sem bila bolj ko kdaj na njeni strani; a zdelo se mi je, da je nocojšnji večer že prenapel moje moči.

»Prosimo te, mama,« sem zamrmrala. Gospa Bodeyeva se ni dala ugnati.

J. Esteven

SKRIVNOSTNA KRČMA

Pojasniti mi ni bil nikoli ničesar, ne tega, da je imel s seboj avtomobil, ki nam ga je skušal skriti, ne tega, da sem bila našla v njegovem kovčegu orožje in načrte, ne svoje očitno neresnične trditve, da je slikar, ne svojih skrivnostnih nočnih sprehodov. Pa ne, da bi se da bila še vedno bala; vedela sem, da mi hoče dobro, in pred vsem, da sama takisto gledam nanj. A vse to ni bilo glavno: težko je vztrajati v ljubezni do nekoga in ga imeti za tolikanj dvorezen nož.

»Ne,« sem odgovorila, »ne ganem se odtod, dokler mi ne izkažete toliko zaupanja, da mi razložite vse te skrivnosti: kdo ste. Rage Clavering, in s kakšnim namenom ste prišli med nas. Nikoli mi še niste povedali resnice, sami veste, da ne. Kako moreva z materjo v teh okoliščinah ubogati vaš svet?«

Gledal me je, in videti je bilo, da zaman išče odgovora.

»Pravite, da me imate radi...« sem nadaljevala.

»Bog mi je priča, Ana.«

»Nu, torej...«

Po izrazu njegovih oči sem spoznala, da je bil sklenil izpregovoriti.

»Naj bo, poslušajte...« V tem se je mahoma izpremenil, komaj opazno, a vendar. Za spoznanje je povzdignil glas, takisto, kakor da deklamira. »Ne morem še odgovoriti na vaša vprašanja. Da odkrito